

Kõrgem Kunstikool Pallas
Meediadisaini osakond

**Muusika kirjutamise sisekaemusest sündinud muusika ja selle visuaalne esitlemine
vinüülplaadi ümbrise kujunduses**

Lõputöö

Ronald Eiland

Juhendajad: Vilho Meier, MA

Elise Tõllimäe, MA

Tartu 2022

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. MUUSIKA TEKE JA OLEMUS.....	5
1.1. Üldine muusikateooria	5
1.2. Muusika kirjutamise ajalugu	8
1.3. Muusika kasutusala.....	9
1.3.1. Šamaanid ja rituaalid	10
1.3.2. Muusikateraapia.....	10
1.3.3. Meelelahutus – muusika ja tants	11
1.4. Muusik, kui bränd.....	11
2. Loomeprotsessi kirjeldus ja analüüs	13
2.1. Minu teekond muusika(kirjutamise)ni	13
2.2. Ülevaade loomeprotsessist	15
2.3. Lugu 1 “ –Juba homme on kevad”.....	16
2.4. Lugu 2 – „Liivarand“	19
2.5. Lugu 3 – „Kardan“	20
2.6. Lugu 4 – „Painav kuu“	22
2.7. Lugu 5 – „Kuu kingib viimase öö“	24
2.8. Lugu 6 – „Viimseid päiksekiiri näen“	26
2.9. Lugu 7 – „Ei midagi“	26
2.10. Lugu 8 - „Kus on elu lõppemas“	28
2.11. Lugu 9 – „Igatsus“	29
2.12. Loomeprotsessi kokkuvõte.....	31
2.13. Valitud lugu	33
3. Vinüülplaadikujundus.....	35
3.1. Kuidas kujundus tekkis	35
KOKKUVÕTE	36
SUMMARY	38
Kasutatud kirjandus	40
LISA 1. Vinüülplaadi kujundus	43

SISSEJUHATUS

Muusika ehk helikunst on üks kaunitest kunstidest, millel on mitmeid sisendeid. Muusikat võivad teha selleks valmistatud instrumendid, aga ka looduse ja linna müra. Läbi ajaloo on muusika olnud inimese ning ka lindude (pulmatantsud/laulud) jaoks üks eneseväljendus ja suhtlusvahend.

Muusikal on inimühiskonna arengus oluline roll, see arvatakse olla kujunenud koos kõne ja keelega. Esimene musitseerimine võis olla lihtsalt rütmiline toksimine, mis arenes edasi igapäevatoimingutes ja loodushelide imiteerimisest, tõenäoliselt tants ja muusika olid oma kujunemises lahutamatud. Kõikide rahvaste kultuurides on muusikal keskne roll rituaalides, tseremooniates, kommetes ning ka igapäevastes tegemistes.

Tänapäeval on muusika põhirõhk meelelahutuses ja muusika kirjutamine on saanud paljudele palgatööks. Minu elus on muusikal samuti olnud väga suur roll. See on olnud mulle eneseteraapia viisiks ning andnud võimaluse väljendada oma tundeid ja mõtteid mulle mugaval viisil. Oma lõputööga soovin tuua selle osa oma elust nähtavale ka teistele – teha end haavatavaks. Hetkel on maailmas palju ärevust: Covid pandeemia, Ukraina sõda, majanduslik hirm, poliitiline lõhestatus, mis kõik mõjutavad emotsionaalselt. Ärevus vajab leevendust ning muusika aitab välja elada sügavamaid peidetud tundeid. Oma lõputöös uuringi, mis ja kuidas mõjutab muusika kirjutamist ning kas looming sünnib vaid sisekaemusest või vajab see teadlikult suunatud mõtlemist ja teoreetilisi teadmisi.

Visuaalse osa lisan lõputöösse, et mõtestada loodud lugusid läbi nägemismeele ning sealjuures uurida, kuidas saab esitleda heliteost ja kujundust ühtse tervikuna.

Lõputöö koosneb neljast osast: esiteks muusika teke ja olemus, kus räägin muusika struktuurist, ajaloost ja kasutusvaldkondadest; teiseks praktiline loomeperiood, kus kirjutan lugusid

ja jäädvustan loomeprotsessi päeviku vormis. Kolmandas osas valin loodud materjalide hulgast välja sobivama, mille lindistan stuudios ning esitan kuulamiseks. Viimases osas kujundan vinüülplaadi ümbrise – loon helist ja visuaalist ühtse terviku.

Lõputöö on mulle isiklikult suur väljakutse – avada endas osa, mis seni on olnud peidus ja näidata nii oma haavatavat poolt, olles avatud kriitikale.

1. MUUSIKA TEKE JA OLEMUS

1.1. Üldine muusikateooria

Muusika on sama vana, kui kõnekeel ja on meid saatnud alates ajaloo esimestest päevadest. Eelajaloolisest muusikast pole palju teada, kuid koopamaalingutes kujutatud tantsurituualid annavad selle olemasolust selge vihje. Koobastest kasvasid ajajooksul välja esimesed kõrgkultuurid, kus muusika oli tähtsal kohal ning talle omistati võlujõudu - muusika kui jumalate keel. Et jumalate keel kõlaks võimsamana ja oleks paremini kuulda, hakati ehitama kirikuid, mis töötasid kõlakastidena, võimendades heli ja tekitades kaja. (Camila 2021)

Muusika oli väga oluline lugude jutustamise ja edasi andmise vorm, mis võimaldas esitajal luua ilmestavat ja lugu toetavat atmosfääri. Keskajal tekkisid ka juba rüütlihood, mis rääkisid armastusest ja kangelastegudest. (Camila 2021)

Muusika meelelahutuslik pool on ajajooksul suurenenud ja klassitsismi ajastut võib lugeda, kui meelelahutusliku muusika esimest kõrgega, mil särasid sellised Viini klassikud nagu L.van Beethoven, W.A.Mozart ja J.Hyden. Muusikast sai tollal Austria majandusele tähtis osa ning tänu sellele ehitati Austriasse hulga erinevaid ooperi ja kontserdisaale. Klassitsismi pärand toob Austriasse tänapäevani hulga huvilisi. (Friehs)

Meelelahutusliku muusika populaarsus tõusis hüppeliselt, kui 20.nda sajandil, suuresti tänu tehnoloogia arengule, muutus muusika kättesaadavamaks. Elu kvaliteedi tõus andis rohkem vaba aega, tänu millele hakkasid tekkima noorte sub-kultuurid, kus muusika oli tähtsal kohal. See tõi turule väga suure sihtgrupi, kellele hakkas suur osa tööstusest muusikat tootma ja see trend kestab tänapäevani. (Camila 2021)

Füüsikalises mõttes on muusika helilainete võnkumine, mille inimekõrvale kuuldavaks muutumine eeldab keskkonda. Helirõhk paneb õhumolekulid liikuma, selle liikumise

tegevus ehk valjusust mõõdetakse detsibellides (dB, Alexander Bell'i järgi nimetatud ühik). Kokkuleppeliselt on üks detsibell väikseim helirõhu muutus, mida inimkõrv suudab tajuda. Helikõrgust iseloomustab selle laine võnkumise sagedus – mitu võnget tehakse ühes sekundis, selle mõõtühikuks on hertz (Hz, Heinrich Rudolf Hertz'i järgi). Inimene suudab eristada helisid vahemikus 20Hz-20000Hz. (Middleton 2006). 20 lainet sekundis võrdub 20 Hz, mis on inimkõrvale väga madal heli ja 20000 Hz on vastupidiselt väga kõrge.

Läänemaailmas kasutusel oleva heliredeli noodid on kindlate sageduste järgi paika seatud. Vana-Kreeka matemaatik Pytagoras jagas ühe põhitooni – pillikeele – võrdseteks osadeks. Kui võnkuv keel jagada täpselt kaheks, kolmeks, neljaks, viieks jne, tekivad sellest matemaatiliselt kordusi omavad sagedused. Omavahel matemaatiliselt lihtsamini klappivad kordused tunduvadki kõrvale paremini sobivat ning muusika kontekstist rääkides on antud nendele sagetustele nootide nimed.

Näiteks noodil – C on sagedus 32,7hz, mis on inimkõrvale väga madal heli. Helireal edasi liikudes sagedus tõuseb D, E, F – sagedused - 36,71hz, 41,20hz ja 43,65hz. Helirida koosneb kaheksast põhinoodist ning peale kaheksandat, helirida kordub, siis täpselt kaks korda kõrgemalt. Kui C oli varem 32,7hz, siis nüüd on ta sagedusel – 65,41hz. Muusika terminites kutsutakse seda – üks oktav kõrgemal. (MixButton)

Kokkuvõtlikult on noot kindla helisageduse nimi, mis loob meile äratuntava muusika. Läbi muusika saab edasi anda tundeid, mõtteid ja lugusid, kasutades selleks erinevaid väljendusvahendeid, mille läbi saab anda muusikale mitmekülgse ilme. Muusika koosneb seitsmest omavahel seotud omadusest, milleks on (Kalmer 2017):

Meloodia e. viis - ühehäälselt väljendatud muusikaline mõte, mis koosneb erineva kõrgusega ja vältusega helidest.

Rütm - eri pikkusega helide korrastatud muster.

Tempo – muusika esitamise kiirus.

Dünaamika - kõlatugevus ja selle muutumine.

Tämber – kõlavärv, mis sõltub heliallika materjalist, heli tekitamise ja võimendamise viisist.

Harmonia e. kooskõla – helide kooskõla ehk akordid ja nende järgnevused.

Fraktuur – muusikalise materjali vertikaalne struktuur (näit, ühehäälnene, akordiline).

Vorm/struktuur – muusikateose kindel ülesehitus.

Muusika struktuurist on oluline rääkida, et paremini mõista, milline muusika on meie kultuurile omane ning milliseid vahendeid kasutatakse, et jõuda kuulajateni. Kuna lõputöö raames kirjutan muusikalisi lugusid, siis Lääne muusika struktuuri tundmine aitab protsessi paremini jälgida ning mõista tekkivaid probleeme. (Masterclass 2021; Findeisen 2015)

Muusika struktuur on suurel määral sarnane terves lääne ühiskonnas. Kultuuriruum määrab ootused – kui pikk võib lugu olla, millised on rütmid ja kuidas muutub dünaamika loo progresseerudes. Idamaade, Aafrika või Lõuna-Ameerika muusika võib tunduda meile esmalt võõras ning seetõttu on seda keeruline igapäevaselt kuulata. Nendes peituv eksootilisus küll paelub meid, kuid seda meile tuttava muusikaga erineval tasemel. (Findeisen 2015)

Muusika esitamise valjudus võib loo kõla täielikult muuta. Kui mängida seda valjult ja jõuliselt, võib muusika kõlada agressiivselt ja ründavalt. Aga kui mängitakse sama teost õrnemalt, on sellel täiesti erinev tunne. (Farrant 2022) Et muusikasse sisseelamine oleks mugav, algavad lood tihtipeale madalama dünaamika ja tempoga. Algas meelestab kuulaja eesootavaks kogemuseks ning annab mõista, millise emotsiooniga algav lugu on. Esimene salm algab sujuva üleminekuga ning kuuldavale tuleb loo tempo ja rütm. See annab suure ettekujutuse tervest algavast loost. (Findeisen 2015)

Heliteose kõige tähtsama osana on refräänile omane kõrge dünaamika. Refraani lõppedes algab uus salm taas madalamalt, et hoida pinget ja tekitada. Et hoida kuulaja tähelepanu teravana kasutatakse laulu lõpu poolses osas silda (ehk *bridge*), mis on ülejäänud loost eristuv ja rikkudes ootuspärasust, suurendab uudishimu ennem viimast refrääni. Viimane refrään on tihtipeale ka kõige kõrgema dünaamikaga, olles laulu puänt ja andes kuulajale oodatud rahulduse. Peale teose haripunkti toimub kiire dünaamika langus ja lugu kulgeb vaikselt lõpuni. (Findeisen 2015)

1.2. Muusika kirjutamise ajalugu

Muusika tekkimise aega on keeruline välja selgitada. Võib eeldada, et muusikaks vajalik vokaalne võimekus võis olla juba ürginimestel – ligi 800 000 aastat tagasi. Tule avastamine pakkus ürginimestele sooja kohta, mis oli turvaline, valge ja võimaldas toitu küpsetada, mis omakorda suurendas toidu säilimist ja vähendas seedimisele kuluvat energiat. Uus mugavus tegi baasvajaduste täitmise lihtsamaks ja andis ürginimestele rohkem vaba aega. Vaba aeg tekitas suuremat sotsiaalsust ja uute ühistegevuste hulgas oli ka muusika, mida sai lõkke ääres esitleda. Õpiti ühiselt laulma ja igal hõimul tekkisid omad sisseharjutatud heliteosed, mida osati koos esitada ning muusikast sai kultuuri sümbol. (Camila 2021)

Evolutsiooni teoreetikud seostavad viisi ümismist ema ja lapse vahelise ühendusega. Selleks, et emad saaksid teostada lapse kõrvalt muid vajaminevaid toimetusi oli tarvis laps sülest maha tõsta ja viisi ümismine rahustas last. Viisil peab olema kindel algus ja lõpp, mida oleks võimalik korrata. Kordused andsid viisile kindla rütmi, mis tegi viisi järgi laulmise lihtsamaks ja võimaldas laulda suurtemates gruppides. (Schäfer, Sedlmeier, Städtler, Huron 2013)

Agrikultuuri algus sundis rändrahvaid paigale jääma ja hakkasid tekkima esimesed kultuurid. (Harari 2015) Kui varem loodi muusikat kollektiivselt lõkke ääres ümisedes ja rütmi tagudes, siis linnade tekkimisel polnud see enam suure rahvaarvu tõttu võimalik. Muusika hakkas mängima suuremat rolli kindlate tegevuste juures, kuna aitas luua inimeste vahel tugevamat sidet. Töölaulud muutusid populaarseteks, sest panid rühmad ühises rütmis tööle, mis tegi töö efektiivsemaks ja ka lõbusamaks. (Montagu 2017)

Vanas Kreekas hinnati muusikat väga kõrgelt ja paljudes linnriikides peeti seda poiste hariduse juures väga tähtsaks osaks. Ilma muusika teadmisteta inimesi peeti vähe harituks. Õpetamine vajas ka õpetajaid ning muusikast sai eriala, mida täitsid elukutselised muusikud. Vokaalset heliteost ilmestati tihtipeale mõne instrumendiga, millest populaarseimad olid flöödid ja lüürad. (Kemp 1966)

Mida keerulisemaks muutus muusika, seda raskem oli seda jäädvustada ja edasi anda. Väga suur osa muusikast levis vaid ettelaulmise teel ning seetõttu on tänapäevaks kadunud. Aastal

1025 organiseeris Itaalia munk - Guido Arezza'st helistikud erinevateks skaaladeks ja leiutas meile tuntud solfedžo (helisuhete taju arendavad harjutused)– do-re-mi-fa. Lisaks tegi tema loodud noodikiri uute laulude jäädvustamise ja õppimise lihtsamaks. (Classicfm 2018)

Ristiusuga käis kaasas kiriku muusika, mida enim oreli leiutamist ei saadetud instrumentidega. Muusikat kirjutati psalmidena, mida kujutati poetilises vormingus, et neid oleks lihtsam laulda. Et kirikulaulud kõlaksid võimsamana lauldi neid koorides, kus koorijuht laulis loo ette ja koor kordas. See oli kasulik, kuna enamik inimestest ei osanud tollal muusikat lugeda. (Morabito)

Populaarseks said ka trubatuurid ehk rändmuusikud, kes laulsid armastusest, naistest, kangelastest ja sõdadest. Lugusi saadeti erinevate instrumentidega nagu lüürad, flöödid ja kitarrilaadsed pillid nagu mandore ja citore. (Benett 2017)

1.3. Muusika kasutusala

Muusika on kõikjal meie ümber ja suur osa meie igapäevaelust, kas kuulame seda teadlikult või mängib taustaks. Olles kõige enim kasutatud vabaaja tegevus, mängib muusika meie peades, mõtetes ja kõikjal ümber ning avaldub läbi emotsioonide, liikumise ja mälestuste. Muusika võimaldab minna hetkeks tavaelu mõtetest eemale. (Thomas 2020)

Olles universaalne fenomen, võib muusikat jaotada funktsioonide järgi seitsmesse gruppi, milleks on meelelahutus, mälestuste meenutamine, emotsioonide reguleerimine, väljaelamine, enese peegeldus ja sotsiaalse sideme loomine. (Schärfer, Tipandjan, Sedlmeier 2012)

Darwini intellektuaalne järeltulija Stanley Miller väitis, et muusika näitab bioloogilise seksuaalsuse küpsust. Kõik kes omavad luksust luua muusikat, peavad olema tugevad ja terved. Muusika, kui sotsiaalne signaal, mis näitab füsioloogilist vormi. (Schäfer, Sedlmeier, Städtler, Huron 2013)

Muusika aitab luua sotsiaalset ühtekuuluvust ja suurendab seeläbi rühmategevuste tõhusust. Töö- ja sõjalaulud, hällilaulud ja riigihümnid on sidunud perekondi, rühmitusi või terveid

rahvaid. Seoses sellega võib muusika olla vahend sotsiaalse stressi ja teiste agressiivsuse vähendamiseks. Ideel, et muusika võib toimida sotsiaalse tsemendina, on palju pooldajaid. (Huron 2001)

1.3.1. Šamaanid ja rituaalid

Šamaanide püha praktika tähendab olla sügavas ühenduses looduse ja kõigega, mis seda ümbritseb. Šamaanid saavutavad ühenduse teispoosusega läbi tseremooniate, palvete, meditatsioonide ja erinevate katsumuste kaudu. Kõige suurem tähtsus on šamaanidel tervendajana. Nad usuvad, et osa hingest võib igal ajal kehast lahkuda ja seda nimetatakse vaimseks rännakuks. Šamaanide võimete võtmeks on universumi vibratsioonenergia mõistmine. Kõik olemasolev vibreerib energiamustriga ja läbi vibratsiooni muutmise, mõjutamise suudavad nad tekitada energias tasakaalu ja ravida haigusi. (Sagegoddess 2016)

Muusika aitab šamaanil leida harmoonia universumi vibratsiooniga ning mängides sama sagedust tekitada sild enda ja looduse vahel. Muusika on šamaanide tööriist, mille abil luua ühendus vaimude maailmaga ja seeläbi suhelda esivanematega ja ravida abivajajaid. Läbi vaimude maailma leiavad šamaanid vastuseid muredele ning saavad seeläbi nõustada kogukonda ja olla teejuhiks. (Sagegoddess 2016)

Šamaanide muusika võib olla vokaalne nagu värsside esitlemine, rütmiliselt kõnelemine või ilma sõnadeta meloodilised häämitsused. Vokaali juurde mängitakse erinevaid instrumente, mis erinevad kultuuriti. Aasia maades on kasutusel palvehelmed, trummid, erinevad kausid ja kellad. (Sesamori 1997)

1.3.2. Muusikateraapia

Tänapäevane muusikateraapia sai alguse maailmasõdade päevil, kui paljud muusikud käisid vabatahtlikult haiglates sõjas kannatada saanud veteranidele mängimas. Haiglatöötajad märkasid, et muusika aitas patsientidel olukorraga paremini toime tulla ning muutis nad positiivsemaks ja peagi hakkasid haiglad omale muusikuid palkama. (Thaut 2010)

Muusika teraapilist mõju on ka neuroloogilisel tasemel uuritud ja leitud, et muusika tajumise mehhanismid jagavad neuronite süsteeme teiste mehhanismidega, mis võimaldab muusikal puudutada meie mälu, tähelepanu ja kehalisi liikumisfunktsioone. (Thaut 2010)

Mnemoonilise süsteemina suudab muusika moodustada mälestustest kompreseeritud kogumid ja läbi selle on võib mõni vana lemmik lugu olla otseselt seotud kindlate mälestustega. On tõestatud, et musikaalsed mälestused säilivad pikemalt ja seetõttu suudavad tihtipeale Alzheimeri või dementsia haiged ära tunda muusikat, kuigi kõik muu on kustunud. (Groussard et al. 2019).

Kokkuvõtlikult saab väita, et tänu oma rahustavale mõjule ja tugevale ühendusele mälestustega on muusika suurepärase tööriist terapeudile, et aidata patsiendil meenutada keerulisi sündmusi ja neist rääkida ning seda valuvabalt ja ilma ärevuseta.

1.3.3. Meelelahutus – muusika ja tants

Maailmas on palju meelelahutus võimalusi ja see võimaldab leida kõigil endale just sobivaim. Muusika on neist valikutest kõigest üks ja sealjuures ka üks suurimaid meelelahutuslikke tööstusi maailmas. Pakkudes kuulajale palju erinevaid žanre on muusika ka kõige mitmekülgsem ja sealjuures ka kõigile kergemini kättesaadav. (Wendowski 2020)

Muusika mõju on kõikjal sarnane, pakkudes rahustavat atmosfääri või põhjust tantsimiseks. Muusika on ennast kinnitanud paljudesse meelelahutuslikesse valdkondadesse nagu filmitööstus, kus muusika aitab tekitada vajaliku emotsiooni ja hoida pinget. Olgu selleks teater, ööklubi, pulmapidu, mõni tseremoonia või arvutimängutööstus, siis on muusika kõikjal lahutamatu osa. (Exposed Magazine 2020)

1.4. Muusik, kui bränd

Igal muusikul on omad eristuvad iseloomujooned, käitumistavad ja stiil, mida kõike saab kasutada loomaks muusiku nimeline bränd. On enesest mõistetav, et inimestele meeldivad asjad, mida teevad inimesed, kes neile meeldivad ja olles loonud kuulsusega isikliku suhte, suureneb tõenäosus, et hakkame hindama asju, mida tema hindab. (Cialdini, 2020)

Ühendus on midagi, mida me kõik vajame, see vajadus saab alguse juba varajasest lapsepõlvest, kui tekib ühendus oma vanematega. Aja möödudes väheneb see ühendus ja otsitakse asendust, kas sõprade või uue armastuse näol. Kuid elu ei pruugi alati minna nii libedalt ja paljudel jääb sellest inimlikust ühendusest vajaka ning see loob ideaalse kasvupinna ühenduse loomiseks mõne brändiga. Iga vajadus, mis jääb rahuldamata jätab tühja ruumi, mis vajab täitmist. (Gordon 2017)

Muusikutel on kerge sinna ruumi siseneda, esitades lugusid armuvalust, kannatustest, armustusest, armumisest, minevikust ja tulevikust, mis kõik on suhestatavad inimestele, kes on kogenud samu tundeid. Meil kõigil on vaja, et meid mõistetakse ja kuulates lugu, mis räägib nii täpselt sellest, mida tunnen, tekib paratamatult ühendus. Keegi, kes näiliselt nagu mõistaks mind ja kui ta mõistab mind, siis me oleme sarnased ja ma mõistan ka teda. (Thompson 2006)

Tugev ühendus, mis tekib inimese ja brändi vahel, suurendab brändi lojaalsust ja ollakse kiiremad andeks andma, kui bränd teeb midagi vastuolulist. Ja sellist suhet on kõige lihtsam luua just isik-brändide näol, kui tarbitav toode on mõni kuulsus. (Thompson 2006)

Nähes brändi taga nägu, kellel on oma emotsioonid, ambitsiooni, õnnestumised ja mis on väga tähtis inimliku suhte loomisel – ka ebaõnnestumised. Nähes oma iidolit eksimas suurendab see tema inimlikkust ning mõjub positiivselt jälgijaskonnale. Brände nähakse tihtipeale oma isiksuse pikendustena ja mõne kuulsuse bränd annab, olenevalt turundajatega kokkulepitud plaanist, eeskuju hulgal erinevate toodete kasutamiseks. (Thompson 2006)

2. LOOMEPROTSESSI KIRJELDUS JA ANALÜÜS

2.1. Minu teekond muusika(kirjutamise)ni

Muusika kirjutamine algas väga ette planeerimata ning kuna mul olid muusikast väga algelised teadmised, siis ei osanud ma selle keerulisust karta. Usun, et see teadmatuses tingitud vabadus aitas väga palju leida muusika loomisest rõõmu.

Muusika kirjutamine algas, kui ma olin umbes 15. aastane. Kõigepealt hakkasin kirjutama luuletusi ja veidi peale seda võtsin esimest korda kitarr kätte. Kitarrimängimisega alustamine oli üsna valulik, väga otseses mõttes, kuna tollal veel õrnad mitte muusiku näpud ei kannatanud keelte alla surumist ning tegid haiget. Seda muutis keerulisemaks ka minu kasutuses olev instrument, mis oli veneaegne, väga halvas seisukorras kitarr, mis kuulus mu isale. Kitarr ei olnud võimalik häälda panna ning kõrgeid noote ei saanud ka mängida, kuna keeled jooksid kõrgete nootide juures kaelast nii palju eemale, et neid polnud võimalik alla suruda. Minu õnneks ei teadnud ma tollal midagi kitarrimängimise häälestamisest ja ei lasknud end sellest häirida.

Kui olin ära õppinud kergemad akordid, hakkasin harjutama teiste muusikute lugusi. Kuid kuna taoline lugude õppimine tundus mulle tihtipeale tüütu, hakkasin selgeks õpitud akorde enda tunnetuse järgi mängima. Läbi selle avastasim algelise improviseerimise võlu, kuhu sain hakata sõnu juurde ümisema. Peagi sain esimesed laulud loodud, mis sai oma mõtetes jäädvustatud.

Mäletan, kui õpilasmalevas sain esmakordselt mängida korraliku kitarriga, mis oli hääles. See oli tollal elumuutev kogemus, sest alates sellest hetkest ei saanud ma enam oma kitarriga kuidagi rahul olla. Sealt ei olnud enam tagasiteed ja mul tekkis tohutu vajadus saada endale korralik kitarr.

Kasvades üles vaeses majapidamises ei olnud mul võimalust vanematelt kitarril paluda. Tagasilöögist vaatamata ei jätnud ma loomist pooleli ning jätkasin harjutamist, lootuses peagi, kuidagi endale uuem kitarr muretseda. Mul tuli selleks võimalus tänu oma vanemale õele, kes töötas restoranis ning tänu temale sain õhtuti restorani koristada. Teenisin seal piisavalt raha, et osta omale esimene korralik kitarr. Ma ostin kohe 12 keelelise kitarril, mis oli tagasi vaadates väga suur viga. Peagi eemaldasid pillilt kuus keelt.

Peale keskkooli asusin tööle Solarise keskuses asuvas laos ja pool aastat peale seda Tallinna vanglas. Teenitud raha eest ostsin endale uue pilli, mis teenis mind pea seitse aastat ning on mul tänaseni alles. Selle kitarriga tulid minu esimesed katsetused näidata oma muusikat teistele. Kõigepealt esitasin lugusid oma tolle aegsele sõbrannale, kes laulis bändis “Hrrr!” Temalt sain esmakordselt teada, et minu lood ei olegi täiesti kohutavad. Veidi hiljem kohtusin oma tänase elukaaslasega, kellele sain pidevalt oma lugusid esitada.

Minu enesekindlus kasvas ja peagi otsustasin osa võtta vabalava üritusest – “Viimne neljapäev”. Esimene esinemine toimus Kristiines asuvas kultuuri tehases “Polymer”is. Esinemine oli kohutavalt hirmus, kuid sain sealt palju positiivset tagasisidet, mis suurendas tahtmist oma muusikat esitleda. Võtsin sellest üritusest mitmeid kordi osa, kuid esinemine ei läinud kunagi kergemaks.

Kirg muusika vastu on käinud minuga kaasas tänaseni ning tunnen, et muusikast on saanud minu identiteedi lahutamatuks osaks. See on pakkunud mulle lohutust keerulistel aegadel ja turvatunnet, kui viibisin kodust kaugel. Kuigi ma ei ole aastaid enam esinenud on minu muusika kirjutamine koguaeg kestnud. Paljud lood on unustatud, paljud kusagile kirjapandud või telefoniga lindistatud ning paljud on kohe mälestuse võtta. See lõputöö on minu muusikalise teekonna uus ärkamine ja tohutu õppekogemus.

Lisan siia varaseimad laulusõnad, mida suudan meenutada:

Polnud siin ja polnud seda,

*polnud ühtki tühist rida.
Olid sina, olin mina,
oli padi, tekk ja lina.*

*Polnud armastust ei viha
ei mingit sugutungit iha.
Oli erakordne tunne,
mis viis ärkvel olles unne.*

*Polnud kevadet, ei suve
sügis talve eal ei tule.
On vaid üksik ajavoog,
mis meid elust tühjaks joob.*

*Meil polnud tööd, meil polnud puhkust
Me ei tundnud häbi, ei tundnud uhkust.
Tundsime vaid päikse soojust,
Nägime, kus päike loojus.*

2.2. Ülevaade loomeprotsessist

Alates 18. veebruarist olen kirjutanud muusikat, laulusõnu ja luuletusi. Selleks et hoida end pidevas loominguliselt vormis võtsin voodikõrvale päeviku, kuhu enne magama minekut riime kirjutada. Kitarril improviseerimisest sai minu igapäevane ettevõtmine ja kinnisidee.

Usun, et loomingut saab planeerida ja et on võimalik end meeletada ideedele vastuvõtlikumaks. Selle teeb lihtsamaks loomeprotsessi teadlikustamine, milleks kasutan lisaks pidevale praktiseerimisele, päeviku vormis sissekandeid, mis aitavad päeva lõpus loodud materjalid läbi mõelda. Järgnevas lõputöö osas esitan oma sissekandeid koos loodud laulusõnade ja enda arusaamaga, kuidas uue loo ideed sündisid, mis mind inspireeris ja millest laulud räägivad. Kirjutatud lugusid esitan peatükkide kaupa, kus iga loo juures on sissekanne sisekaemusest ja laulusõnad.

2.3. Lugu 1 “–Juba homme on kevad”.

“Ja homme on kevad” sai alguse Ukraina sõjast, mis tekitas palju väljaelamist vajavaid emotsioone. Seetõttu võtsin teadlikult eesmärgiks kirjutada esimene lugu sõjast. Alustasin looga väga kindla eesmärgiga ja olin struktuuri poolest väga traditsionaalne.

Üsna kiiresti sain esmase viisijupi loodud, koos üksikute sõnadega ning oli teada, et lugu tuleb sõtta sattunud sõduri pilgu läbi, kelle elu on üle võtnud teadmatus ja kaos. Olles ise teeninud Eesti kaitseväes, siis üritasin enda õpingute kogemusi kasutada, et paremini olukorraga suhestuda.

Usun, et sellistes olukordades on kõige hullem teadmatus, pidev ebamugavus tunne ja hirm. Sõdur kelle silmade läbi lugu end esitleb on veetnud külma kevadise öö liikumatult kaitsepositsioonil, kui hommiku saabumisega, tõuseb päike. Peale sellist ebameeldivalt külma ööd, tundub soe päike väga lohutav.

Kujutasin ette, et esimesed päikesekiired panevad väsinud ja külmunud sõdurit silmi sulgema ning see viib ta korraks mõtetes koju, kallima juurde, kellele ütleb mõtetes, et tule vii mind ära.

Laulu esimesed sõnad tulidki selles emotsioonis:

Ja nõnda salamisi, öökülm mu põue alla poeb.

Ei minult luba küsi, ma hommikuni tunde loen.

Ja peagi päiksesära, on soojendamas külma ööd.

Ta tuleb viib mind ära, kuid tunne jääb.

Esimesed kaks salmi ja refrään tulid kiiresti, kuid ülejäänud laulusõnad vajasisid veidi suuremat teadlikku tööd. Selleks sain rakendada eelnevalt mainitud päevikut, mis minu voodikõrval ilutses. Enne magama minekut kirjutasin ka ülejäänud laulule enam-vähem rahuldavad sõnad.

Esimesed kolm salmi räägivad kodu igatsusest ja salmipikendus toob välja, kuidas kõigest, mis sellest olukorrast alles jääb, kasvab homne päev. Kuid refrään annab mõista, et sellises olukorras võib see homne jääda kättesaamatuks. Kokkuvõtlikul räägib lugu sõduri hirmust ja koduigatsusest.

Sõnad

(salm 1)

*Ja nõnda salamisi,
öökülm mu põue alla poeb.
Ei minult luba küsi,
ma hommikuni tunde loen.*

(salm 2)

*Ja peagi päikse sära,
on valgustamas külma ööd.
Ta tuleb viib mind ära,
kuid tunne jääb.*

(salm 3)

*Ja tuul, mis vaiksel sammul,
tantsib ladvalt-ladvale.
Ma lahkusin nii ammu,
kuid ihkan koju.*

(salmipikendus)

*Veel, veidi veel,
lendab tähti minu teel,
mis alles jääb,
sellest saab uus päev.*

(ref. 1)

Näen, et homne päev,

*võib minu käte vahel laguneda.
Jään ja kevad käes
nüüd oma mõtteis soovin põgeneda siit.*

(salm 4)

*Ja sinu silmi sära,
ma soovin näha ärgates.
Sa tule vii mind ära,
mul tunne jääb.*

(salmipikendus 2)

*Veel, veidi veel,
lendab tähti minu teel,
kas koju lään või siia jään,
kas veelkord sind näen.*

*Veel, veidi veel,
veidi kurvaks muutub meel,
mis meelde jääb,
sellest saab uus päev.*

(ref. 2)

*Jääs mu külmund käed,
nad igast mõttest võivad puruneda.
Jään ja kevad läheb,
ma oma mõtteis proovin põgeneda siit.*

(ref. 3)

*Näen, et homne päev,
võib minu käte vahel laguneda.
Jään ja kevad käes,
nüüd oma mõtteis soovin põgeneda siit*

2.4. Lugu 2 – „Liivarand“

Iga looming ei ole nii etteplaneeritud nagu eelmine ja vahest on vaja lihtsalt meeldivat olekut ning mängutuju. Nautides lahtise akna ees esimesi kevadiseid ilmasid ja tinistades ukulelel täiesti keskendumata suvalisi akorde, hakkasin ka ümisema esimesi pähe tulevaid sõnu. Kuna meeleolus oli tunda läheneva suve optimismi, siis esimesed pähe ilmunud sõnad olid seotud mõnusa liivarannaga.

Terve lugu jäi kahe akordilise kordusena ning oma struktuurilt väga lihtsaks. See lugu räägib, kuidas jooksen mööda liivaranda, kui juhtub midagi ootamatut ja traagilist ning see tekitab teekonnas raskusi, kuid tugev iseloom sunnib teed jätkama. Kuid traagikale järgneb traagika ning ei jää muud üle, kui langeda alistunult rannale.

Olles meeleheite piiril näen eemal pääsemisevõimalust ning hõikan teda endale appi. Päästeingel, tõttab mulle appi, kui ka teda tabab traagika järel traagika ning ta leiab end peagi minuga sarnases olukorras. Kuid nüüd oleme me kahekesi ja kui nüüd unustada elu raskused, siis oleme kahekesi keset mõnusat liivaranda, päike hakkab loojuma ning see võib olla millegi uue ja ilusa algus.

Sõnad

(Verse 1)

*Ma jooksen üksi mööda liivaranda,
Kui astun endale naela kanda.
Nüüd kannan verd mööda liivaranda,
Keegi võik mulle abi anda.*

(Verse 2)

*Ma lonkan üksi mööda liivaranda,
Kui astun teise naela kanda.
Nüüd leban üksinda liivarannas,
ja mul on kaks naela kannas.*

(Verse 3)

*Eemal näen keset liivaranda,
Lebab üksi kaunis venelanna.
Ma karjun appi! Mulle abi anna,
Sest mul on kaks naela kannas.*

(Verse 4)

*Nüüd mööda randa jookseb venelanna,
Kui astub endale naela kanda.
Nüüd kannab verd mööda liivaranda,
Keegi võiks talle abi anda.*

(Verse 5)

*Minu poole lonkab venelanna,
Kui astub teise naela kanda.
Nüüd lebab minuga liiva rannas,
Ja tal on kaks naela kannas.*

(Verse 6)

*Päike loojumas on liivarannal,
Ma võtan ümbert kinni venelannal.
Laine verd vaikselt merre kannab
Nii õnne leidsime liivarannas.*

2.5. Lugu 3 – „Kardan“

Emotsioonid ei ole muud, kui aju parimad ennustused, kuidas ümbritsevasse reageerida ja aju teeb oma ennustusi varasemaid kogemusi arvesse võttes. (Barrett 2018) Kui terve lapsepõlve vältel on treenitud oma tundeid varjama, siis suureks saades on paratamatult keeruline neist aru saada. Sarnaselt on ka hirmudega, varajases eas juhtunud õnnetused võivad programmeerida aju nõnda, et õnnetuse põhjus võib olla hirmutav ka täisikka jõudes ning siis tihtipeale täiesti seletamatutel põhjustel.

Paar aastat tagasi algas minu jaoks uut sorti elu algus ja sellega kaasnev võimalus õppida end ausamalt tundma. Selle lükkas käima isaks saamine, mis sundis jälgima end hoopis uue pilgu läbi.

Veidi peale seda alustas mu elukaaslane pereteraapia õpinguid, mis suurendas süvenemist enda sisemistesse ja põlvkondade vahelistesse süsteemidesse ning selle protsessi vältel avastasin, et minuga käib kaasas pidevalt painav hirm. Hirm pimeduse vastu ja see ei ole midagi ratsionaalselt vaid tihtipeale, kui ma viibin üksinda pimedas tekivad mul külmavärinad, mis jooksevad üle keha.

Taolised mõtted keerlesid pikalt mul peas ja ma üritasin oma hirmudest paremini aru saada, et veenda enda sisemisi protsesse, et midagi pole vaja karta. Üks õhtu kitarril tinistades sain esimesed sõnad paberile ja nendeks oli.

Ma kardan pimedat tuba.

Ma kardan vaikivat suud.

Õösel ei maga, sest mu akende taga.

Mööda klaasi puhub tuul.

Kuigi see lugu sai alguse hirmust, siis laulu lõpupoole üritasin välja tuua hirmu mõju. Kuidas hirm võib halvata ning jätta mind ilma kaunitest kogemustest.

Sõnad

(verse1)

Ma kardan pimedat tuba,

ma kardan vaikivat suud.

Õösel ei maga, sest mu akende taga,

mööda klaasi puhub tuul.

(verse2)

Pimedas midagi hiilib.

*Külmaga täitumas ruum.
Mu kõrval magad, olen hirmul ja tasa,
kui tupp valgustav kuu.*

(pre-chorus)

Need olid varjud mis kuu.

(chorus)

*Heitis mu seinale ja hirmutas mind,
kuid need ei seganud sind.*

(verse3)

*Ma kardan valgust ja vett,
ja kardan libedat jääd.
Ma soovin, et leiduks mingi tablett,
ja öösel pimedas näeks.*

Siis öösel minuga jääks.

*Hoian sust kinni, õrnalt puudutan sind.
Ja see ei hirmutaks mind.*

*Heidad mu voodisse ja meelitad mind.
Ja see ei hirmuta mind.*

Ei see ei hirmuta mind.

2.6. Lugu 4 – „Painav kuu“

Öö koos särava ja kurva kuuga on olnud minu loomingus pidevalt korduvad sümbolid. Põhjus on tõenäoliselt, kuna kuni oma depressiivse teismeeani elasin Tallinnas, kus Patarei vangla kõrval oli isoleeritud rand, kuhu mulle meeldis kurvematel öödel minna.

See lugu räägib minu sügavast depressiivsest perioodist, kus kaob igasugune võimekus jätkata oma kohalolekut sotsiaalsetes gruppides ja selle asemel sulgen end oma nelja seina vahele ning ulun kuud. Esimesed kaks rida annavad mõista, et hoolimata masendava meeleoluga kaasas käivast üksindus tundest, olen paljude inimeste poolt siiski oodatud ja tähtis osa nende elust. Kuid lihtne on ennast sellises olukorras lähedastest isoleerida ja uluda kuud, nagu libahunt, kes muutus täiskuu paistes koletiseks. Muremõtted peas, kuid kinni suu annab mõista, et kuigi muredest rääkimine on parim rohi, siis seda on raske teha.

*Täna öösel küll ei saa,
ennast sulle lubada.*

*Täna öösel ulun kuud,
ainult mure mõtted peas ja kinni suu.*

Järgmine salm räägib, kuidas akna vahelt piiluv kuu hoiab mind üleval, saades minu murest väga hästi aru. Kuu sümboliseerib selles laulus minu sisemist ratsionaalsust, mis teab, et see halb tunne on mööduv ja et minu elus on palju ilusat. Ta painab mind, kuna peegeldab tõde, mida selles olukorras ei taha omaks võtta.

*Mind akna vahelt piilub kuu,
kes minu mure mõtteid teab, tal kinni suu.*

Salmipikenduses laulan kuidas jätan akna lahti, näidates lootust mõistusel olukord kontrolli alla saada. Peale seda tulev refrään jutustab väga üldistavalt, et elu ongi pidev hea ja halva kordus ning me kunagi ei tea, mis meid ees ootab. Ja senikaua, kuni on usk ja lootus, et ees on midagi veel head, leiab elu alati väljapääsu ka kõige pimedamatest aukudest.

Sõnad

(salm 1)

*Täna öösel küll ei saa,
ennast sulle lubada.*

Täna öösel ulun kuud,

ainult mure mõtted peas, kuid kinni suu.

(salm 2)

*Täna öösel küll ei saa,
rahulikult magada.*

*Mind akna vahelt piilub kuu,
minu mure mõtteid loeb, kuid kinni suu.*

(salmipikendus)

*Ta minu une tunde sööb, kuid ta ei jää.
Mul aken lahti jääb.*

(ref. 1)

*Kõik halb ja hea,
mis uut ei tea,
mind ootamas on ees.
Mul siidames on katkine,
kuid lootust andev tee.
Ja algamas uus päev.*

(salm 3)

*Ja ka päeval ma ei saa,
ennast sulle lubada.
Sest eile öösel ma ei saand,
Rahulikult magada, mind painas kuu.*

2.7. Lugu 5 – „Kuu kingib viimase öö“

Kahel akordil mängides hakkasin vaikselt ümisema ja täiesti mugavusest kasutasin mustriks kujunenud sümboleid nagu kuu ja öö. Eelnevas sissekandes kirjutasin, kuidas mulle lapsepõlves meeldis viibida Patarei kõrval asuvas rannas, siis see laul on rännak tagasi lapsepõlve ning mõeldudki toimuma just seal.

Suures masenduses ja purjus olles vaatan, kuidas lained koos tuulega rannale löövad. Selles hetkes tunnen, et mingi metsa kõik ja võtku mind see lõputu öö. Nagu tuul, mis sööb randid liivale, sööb masendus südamest kõik, mis teda löömas hoiab, kõik, mis on minule tähtis. See on meeleheite püant, kuid sellele järgneb lootus, taevast särava kuu läbi.

Kuu kingib liivale rüü, tähendab, et kuu paneb märja liiva särama. Kingib rüü liivale, mida eelmises salmis sööb tuul ja mis on metafoor, kuidas masendus sööb hinge. Et kuu asub mind kaitsema.

Kuu kingib viimase öö on hetk, kui kõnnin mere äärest minema, kuid torisedes mõtlen, et homme on ka päev, kuid, siis võtku mind torm, võtku mind öö. Kuu hoiab valgust pimedatel öödel, kuni päike jõuab taas valgustama seda, mis on pimedas.

Sõnad:

*Kus tuul laine liivale lööb,
seal võtku mind torm,
võtku mind öö.*

*Tuul randid liivale sööb,
sööb kõik, mis mul on,
mis mu südames lööb.*

*Kuu kingib liivale rüü,
kingib kõik mis mul on,
kõik mu valu ja süü.*

*Kuu kingib viimase öö,
siis võtku mind torm,
võtku mind öö.*

2.8. Lugu 6 – „Viimseid päiksekiiri näen“

Võrreldes eelmiste lugudega on see lugu ülimalt positiivne. See ei ole ka nõnda isiklik, kui eelmised ja jutustab rohkem fiktiivsetest tegelastest. Aga mõte seisneb selles, et suures plaanis pole öö koosveetmine tähtis, kui on soov igaljuhul teineteist ka hommikul näha.

See lugu on üks paljudest, mis ei saanud päris valmis.

*Sa võid vabalt minna nüüd,
kui loojumas on päev
ja viimseid päiksekiiri näed.*

*Sulle luban olla nii, et
eal ei üksi jää.
Ja iga hommik taas sind näen.*

Ja sinu silmis särab päev.

*Ja kaunis hommik koidab uus.
Nii särav haigutus su suul.
Nüüd igapäev võiks olla nii,
ei soovi olla teisiti.*

2.9. Lugu 7 – „Ei midagi“

Muusika võib olla ka väga otsekohene hetke emotsiooni väljendus ja nii on ka see lugu. See kevad on olnud stressi täis - korteri müük, uue ostmine, kolimine, Covid, sõda, töö ja vigastus trennist ning kõigele sellele lisaks lõputöö. Üsna kiirelt avastasin, et olin end taas üle koormanud.

See lugu nagu ka paljud varasemad sai alguse kitarril paari akordi vahelduvast mängimisest. Igapäevaga liikus aeg lähemale lõputöö tähtajale ning ärevus, mida ma suurel määral olin

peidus hoidnud, hakkas tasapisi välja pudenema. Lähenemas oli ka lugude valimise hetk ja sellele järgnev salvestamine. Ja nii ma mängisin ning mõtlesin, et mida ma lindistan, mida ma üldse esitlen oma lõputööga, kas see teema oli siiski kohutavalt halb valik?

Sellisest meeleheitlikust mõtteleenust tekkis esimene lause, mida akordide juurde ümisesin – mul pole midagi. Mul pole ridagi oli kindlasti üsna silmakirjalik fraas, kuna mida enam ma seda kordasin seda rohkem ma uusi ridu lõin.

Lõputöö loomeperioodi ajal oli päevi, kus mu elukaaslane läks lapsega maale ning mina jäin üksinda linna, et tegeleda muusika kirjutamisega rahus ja vaikuses. Kuid see, et ma jäin koju riime looma ja kirjutama ei tähendanud, et see mul oleks õnnestunud.

Kokkuvõtlikult räägib see lugu, kuidas ma üritan luua, kuid mitte kuidagi ei õnnestu. Õõ läheb mööda ja siis päev, kuid ikka mitte midagi. Mite ühtegi ridagi, kuid kuidas ma sedasi saan lõputöö tehtud. Kindlasti aitas see laul siiski liikuda sellele sammukese lähemale.

Sõnad:

*Mul pole midagi,
mitte midagi.
Õõ läheb mööda,
ja mul pole ridagi.
Mitte midagi,
kuidas sedasi?
Päev läheb mööda,
ja elu läheb edasi.*

*Ma jäin üksi koju,
jäin koju sest ma.
Hakkan looma,
hakkan kirjutama.*

Ma loon riime,

*ja laulan neid ka.
Mul pole midagi,
kaotada.*

Kuid hetkel.

*Mul pole midagi,
mitte midagi.
Õõ läheb mööda,
ja mul pole ridagi.
Mitte midagi,
kuidas sedasi?
Päev läheb mööda,
ja elu läheb edasi.*

2.10. Lugu 8 - „Kus on elu lõppemas“

Ukraina sõda aina kestab ning hõivab pidevalt minu mõtteid. Nägin internetis videot, kus ema tuvastas oma poja surnukeha, mis vedeles kusagil solgiaugus. Oli näha, et surnud pojal olid tsiviilriided seljas ning see pani mind mõtlema, kuidas mõnda aega tagasi elas ta sarnast elu nagu mina, kuid kuidas sõda üle õõ kirjutas ta saatusele lõpu.

Need mõtted olid mu peas mõnda aega kogunud. Sõitsin ühel päeval Moostest, Tartu poole ja hakkasin roolis viisi laulma. See oli üks haruldasi kordi, kui mul tekkis lugu ilma instrumendita. Tartuni oli veel tükk maad ja mul tekkis hirm, et selleks ajaks olen idee unustanud. Kuna ma ei saanud endale lubada idee kaotamist, peatasin auto tee ääres ning lindistasin laulu telefoniga üles.

See laul ei saanud ka endale lõpliku vormi, kuid küll jõuab kätte aeg, mil saan neid ideid hoolikamalt lihvida.

Sõnad:

*Mind ootab ees,
vana lagunenu linn.
Kuhu jäid sa üksinda,
Solgiauku lebama.*

*Mind ootab ees,
tules hävinenu linn.
Kus on kuuliaugud maas,
seal on elu lõppemas.*

*See tee on pikk, kuid tean, et
mind ootad veel.*

*Tagasi.
Ma magasin manatee peal.
Tagasi.
Ma loodan, et ootab seal,
midagi.
Mille ehk lõpp on hea...*

2.11. Lugu 9 – „Igatsus”

See lugu sai loodud üsna loomeprotsessi lõpus ja siis, kui lindistamisele minevad lood olid juba valitud. Võibolla oli see lugu liigse teadliku töö tulemus, kuna valmistades lugusid lindistamiseks väsitasin end piisavalt ära, mis võimaldas ukulelet tinistades piisavalt vabalt tunda. Ja kuna lood olid ka valitud, siis oli pinge maas ning sain täiesti ilma ootusteta mängida.

Ukulelet kätte võttes ei olnud mul mingit kavatsust lugu kirjutada vaid lihtsalt end veidi lõõgastada, kuid kiiresti hakkasin laulma esimesi salme ja mõistsin, et siin on lugu. Nagu iga planeerimata lugu algab ka see täiesti mitte midagi ütlevast reast- “Ei igatse ei päikest ei

kuud”. See on jube lihtne ning pisut naiivne fraas, mille väljamõtlemine ei vaja mingit mõtetööd. Kuid spontaanselt lauldes üritasin kohe järgmise reaga riimi saada, et järgnes veel üks üsna naiiven rida – “ei igatse su punast suud ma”.

Sellega oli laulu viis ja mõtteline suund paigas ning jätkasin mängimist, kuni sain esimese refräänini mõeldud. Alles järgmisel päeval mõtlesin juurde, siis juba veidi teadlikumalt teise salmi ja ka veidi muudetud moel refrääni. Lisaks katsetasin seda lugu veel kitarri peal.

Kummaliselt oli see minu loomeprotsessi jooksul loodud lugudest lemmik, võib-olla mõjus see pinge langus hästi. Kuid kuna lood olid valitud, siis see lugu jääb siia lõputõesse ainult sõnalisel kujul.

*Ei igatse ei päikest ei kuud,
Ei igatse su punast suud ma.
Ei igatse su lõhna su maitset,
Kuid igatsen, kui kaitsed mind sa.
Kuid nüüd vaid üksinda.*

*Kõnnin mööda linna,
mul pole kusagil soe.
Pole kusagile minna,
ja minu soovid ei loe.*

*Ei igatse su pilku su suudlust.
Ei tunne sust puudust ja
ei igatse su tühiseid sõnu ma,
Kuid igatsen, kui hoidsid mind sa.*

Kuid nüüd vaid üksinda.

*Kõnnin mööda linna,
mul pole midagi loota.
Pole kusagile minna,*

keegi mind kusagil ei oota.

Kõnnin mööda linna,

mul pole kusagil soe.

Ja pole kusagile minna,

Minu soovid ei loe.

2.12. Loomeprotsessi kokkuvõte

Minu lõputöö eesmärgiks oli uurida, mis ja kuidas mõjutab muusika kirjutamist ning kas muusikaline looming sünnib vaid sisekaemusest või vajab see teadlikult suunatud ja ka teoreetilisi teadmisi.

Sisekaemus muusika kirjutamise juures on kõigest välismaailma tõlgendus, mis võib küll oma sisult erineda reaalsusest, kuid ei saa eksisteerida ilma väliste sisenditeta. Väga tugevalt võtavad sisemaailma üle keerulised emotsioonid, mida ei osata või ei taheta väljendada.

Kuna negatiivsed emotsioonid on kurnavamad ja tihtipeale ka keerulisemad väljendada, siis kipuvad need kauem säilima ning ajajooksul kuhjuma. Pikapeale võivad need hakata mõjutama meie elukvaliteeti ja ka tervist. Leian, et kuna negatiivsed emotsioonid vajavad rohkem väljaelamist on neil ka muusika loomisele tugevam mõju.

Muusikaloomine on vaid üks emotsioonide väljendamis viise ja selle kasutamine tundub olevat pigem juhuse ning harjumuse asi. Kuigi välismaailma mõjutusel tekkinud emotsioonid võivad anda muusika loomisele tugevaid sisendeid, ei pruugi neist piisata.

Idee võib sündida väga sügaval alateadlikul tasandil kuid, et selleks saaks valmis lugu on vaja rakendada ka teadlikumat mõttetööd. Loomig, kui kaootiliselt ettearvamatu jõgi, mis kannab endas suurt potentsiaali kuid, et seda potentsiaali rakendada on meil vaja, midagi, mis seda suudaks talletada ja selleks võib olla vesiveski. Struktuuri ja muusikateooria tundmine võimaldab veskil lihtsalt efektiivsemalt töötada.

Sisekaemus, teadlik töö ja teoreetilised teadmised mängivad kõik muusika loomises olulist rolli, kuid vaid sisekaemus suudab kinkida loomiguliseid ideid ja on seetõttu kõige olulisem osa. Kaootiliste emotsioonide ja tugevate teadmiste kokkupuutepunktis saab tekkida parim muusika.

Minu kirjutatud muusika seas on lugusid, mis vajasid väga tugevat teadliku tööd nagu esimesena loodud "Juba homme on kevad" ja salvestuseks valitud "Painav kuu" ning on ka lugusi, mis tekksid täiesti spontaanselt nagu teine salvestatud lugu – "Ei midagi". Arvan, et minu looming on originaalsem ja põnevam, kui see on tekkinud spontaanselt, mängulise kergusega. Teadlikumalt suurema mõttetöö tulemusena tekkinud muusika kipub olema traditsionaalsem ja minu arvates ka igavam.

Lõputöö loomeprotsess oli oma loomuselt lainetav ja tunnen, et alustasin seda üritades luua muusikat, mis oleks selline, milline ma arvasin, et muusika peaks professionaalsel tasemel olema. Õppisin muusikateooriat ja struktuure, mida rakendasin teadlikult süvenedes. See tegi loomingu põhjalikumaks, läbimõeldumaks, kuid ka igavamaks.

Raske teadlik töö oli vaimselt väsitav ning ajajooksul kukkus see mask maha ja hakkasin kirjutama taas harjumuspäraselt täiesti spontaalseid lugusid. Alateadvuse vabaks laskmine hakkas kiiresti vilja kandma ning uute lugude ideid hakkas tulema kuhjades. Selle osa miinuseks oli kindlasti see, et enamus neist ideedest jäidki kõigest ideedeks.

See periood kestis lindistamisele eelneva nädalani, millal hakkasin suureks sündmuseks valmistuma. Taas võttis teadlik, struktureeritud mõtlemine üle ja hakkasin valitud lugusi lindistamiseks valmis sättima. Suureks väljakutseks oli õppida loodud lugusi esitama kahes osas – instrumentaal ja vokaal eraldi. Lisaks, kui ma olin tavaliselt harjunud oma lugusi esitama pidevalt kõikuvas, täiesti tunnetuslikus taktis, siis lindistamiseks pidin suutma järgida kindlalt ettemääratud takti.

Lindistamine ise oli küll üllatavalt väsitav, kuid väga lahe ja meelde jääv kogemus. Nagu eelnevalt mainitud, siis üsna kiiresti tekkis raskusi lugude struktuuriga kuna, kuigi olin enda meelest struktuuri täpselt läbi mõelnud, erinesid esimesed kolm lindistust oma kestvuselt.

Tundsin end veel pisut ebamugavalt metronoomi järgi sättides ning kippusin pidevalt taktiga eksima.

Sisselaulmine oli ka keeruline, kuna harjumuspäraselt ei olnud mul kitarril käes ja seetõttu kadus vokaali ning kitarril vaheline harmoonia tajumine ära. Teise loo lindistasime ühes tükis, mis oli mulle kordades mugavam. Tundsin end harjumuspärasel olukorras enesekindlamalt ja stressivabamalt. Kuid üks see kõik ole harjutamise asi ja lindistamiselt saadud teadmised võimaldavad mul seda kodus jätkata.

Protsessi kokkuvõtlikult vaadates on selge, et muusika loomise muudab meeldivamaks ning produktiivsemaks spontaanset ja mängulisem lähenemine. Loomise faasis end liiga palju reeglitega piiramine tundus ahistav ja muutis loomingu igavamaks. Kuid on ka selge, et kui ma soovin kedagi oma muusika loomisse kaasata või kui mul tuleb tahtmine hakata muusikat lindistama, siis pean harjutama takti hoidmist ning õppima ka spontaanselt loodud lugusi struktuuri sättima.

2.13. Valitud lugu

Lõputöö alguses oli eesmärk valida loodud lugude seast üks, mis stuudios salvestada. Peagi sai see eesmärk üle vaadatud ja kuna lood on planeeritud vinüülile, siis seal on traditsiooniliselt kaks poolt - A- ja B- pool. A-poolle sai planeeritud lugu, mis oleks põhjalikult vormistatud ja ka stuudios osade kaupa üles lindistatud, et tagada puhtamat tulemust. B-poolle oli aga plaan salvestada lugu, mis oleks oma vormilt algelisem ning salvestatud terve laul korraga, mis teeb salvestuse naturaalsemaks.

A-poolle sai valitud – ”Painav kuu”, mis nagu planeeritud on põhjalikult läbi mõeldud, keskendudes, et loo struktuuris oleks kõik nõudmised eeskujulikult täidetud. Alustades sissejuhatausest, salmidest, salmipikendustest, refräänist ja sujuvast lõpust. Valikus oli ka esimesena loodud lugu „Juba homme on kevad“, mille vormistamisega nägin ka palju vaeva ning oli mulle suureks väljakutseks. Et valik kaldus painava kuu laulule oli vast suurel määral subjektiivne. Sai juhendajaga mõtteid vahetatud, kuid lõpuks meile mõlemale sobis just see lugu.

B-poollele sai valitud – „Ei midagi“, mis oli kuni salvestamiseni veidi läbimõtlema ja oma vormilt poolik. Kuid kuna B-poolle eesmärk oligi luua veidi toorem lugu, mis looks kontrasti ja näitaks minu loomet erinevast küljest. Konkurentsi pakkus lugu – „Kardan“, mis oli põhjalikumalt läbi mõeldud ja kuni valmistasin selle loo salvestamist viimase hetkeni.

Valik sai tehtud, kuna “Ei midagi” on oma sõnumilt seotud lõputööga ja kirjeldab minu väljakutset kirjutada võimalikult palju lugusid. Kuigi valitud lugu oli viimase hetkeni veid poolik, siis see tekitas võimaluse laulda see linti nii nagu tol hetkel parim tundus.

3. VINÜÜLPLAADIKUJUNDUS

Muusika levitamine ja esitamine vajab alati sobiliku visuaali olemasolu, kas selleks on bändi esitav logo, albumite kujundused, postrid, kostüümid või terve lavakujundus. Et minu looduud muusika ei jääks ainult kõrvadega kuulatavaks, kujundas sinna juurde vinüülplaadi ümbrise (Lisa 1). Selline kujunduslik otsus sai tehtud, kuna vinüülplaadi ümbris annab suure, kahepoolse lõuendi, koos vinüüli keskel oleva ringi osaga.

Kuidas kujundus tekkis

Loomeprotsessi vältel tuli välja, et minu kirjutatud muusika võib olla kas teadlikult planeeritud ja struktuurilt põhjalik või spontaalne ning oma vormilt pisut kaootiline. Selle teadmise alusel sai valitud mõlemast äärmusest üks lugu ja kuna nendevaheline kontrast on suur, siis otsustasin seda kujunduses ära kasutada.

A-poollele sai planeeritud lugu “Painav kuu”, mis on põhjalikult struktureeritud ja sügavama mõttega lugu. Loo nimi andis visuaalile üsna kindla emotsiooni, mis on öine, minimalistlik ja veidi müstiline. Üsna varakult otsustasin, et see ei tohiks olla mulle mugav illustreeritud stiil vaid pigem oli soov kasutada fotomanipulatsiooni. Kujunduse aluseks saigi kuu, mis särab musta taeva taustal. Kuna loos sümboliseerib kuu tegelase alateadliku häält, siis tekitasin sinna erinevate kihtidega mängides laineliselt veidi häguse piirjoone, mille sisse paigutasin palju pisikesi figuure, mis loob kujundusele esmapilgul mitte nähtavat kompleksust.

B-poollele sai see-eest valitu kaootiline ja vormilt segasem lugu – “Ei midagi”, mis kannab endast rohkem mängulisust. Selle lahendamiseks kasutasin terve kooliperioodil kogunenud kritseldusi, mille seast valisin hulga ja komponeerisin üheks kujunduseks. See otsus tuli, kuna lugu räägib otseselt lõputöö loomeprotsessist, mis on minu kooli teekonna viimane loometöö ning sümboolne oli kasutada sellele eelnevaid töid.

KOKKUVÕTE

On selge, et muusikal on olnud läbi ajaloo väga suur roll inimeste igapäevaeludes. Lõputöö teoreetiline osa tõi välja, mis on heli füüsilises mõttes ja kuidas moodustub helist muusika. See kuidas ja millal hakkati helist muusikat looma on väga mõistatuslik, kuna selles kohta on säilinud vähe vihjeid, kuid üldine arvamus on, et muusika ja ka tants kujunesid kõnegeelega samal ajal.

Tänapäevasele muusika teooriale pani aluse nootide matemaatiline paika seadmine, mis selgitas välja, millised helid tunduvad kõrvale kõige meeldivamad. Muusika jäädvustamine ja edasi andmine sai võimalikuks tänu noodikirja leiutamisele ja mõnda aega hiljem suurendas salvestustehnika avastamine ka muusika levikut.

Tänu muusikateooriale ja noodikirjale, hakkas väljakujunema ka kindel muusikastruktuur, kuidas heliteoseid luua ning milliseid erinevaid osasid tuleks jälgida. Muusikastruktuur võimaldab kuulajal muusikat ära tunda ja muudab selle lihtsamini jälgitavaks.

Muusika on üks suurimaid meelelahutuslike tööstusi ja sealjuures kõige mitmekülgsem, omades endas lugematult erinevaid stiile. Kuigi meelelahutus on muusika tänapäevaseid kasutusalasid, siis lisaks sellele on muusika kasutusel ka, kui teraapia vorm ja läbi ajaloo on olnud šamaanidele asendamatuks vahendiks suhtlemaks teispoosusega.

Minu lõputöö eesmärgiks oli uurida, mis ja kuidas mõjutab muusika kirjutamist ning kas muusikaline looming sünnib vaid sisekaemusest või vajab see teadlikult suunatud ja ka teoreetilisi teadmisi.

Muusikakirjutamine saab oma sisendi välisteguritest ja nende tekitatud emotsioonidest. Emotsioonid on aga sisemine jõud, mis annab sisekaemusele materjali, mille abil muusikat luua. Looming on üks emotsioonide väljaelamise viise, mis minu puhul saab tugevamat

jõudu just negatiivsetest emotsioonidest. Kuid sisekaemusest sünnivad muusika alged, ideed, mis vajavad teadliku tööd, et saada oma vormilt küpseks. Teoreetilised teadmised aitavad teadliku tööd suunata ja lihtsamaks muuta.

Kokkuvõtlikult sünnib muusika sisekaemusest, kuid vajab selleks väliseid tegureid ning selleks, et lugu ei jääks olemuselt poolikuks, vajab see ka omajagu teadliku, teadmistele tuginevat tööd. On võimalik luua väga spontaansed- ja ka teadlikult planeeritud lugusi, kuid mõlemal suunal on oma nõrkused ning tugevused.

Visuaalne osa kannab endas edasi sama konflikti ja kujunduse mõlemad pooled esindavad konflikti erinevaid pooli.

Jälgides enda muusika loomet saan väita, et mulle istub paremini spontaansem, sisekaemuse ajendatud looming, mis ei nõua liigselt teadliku lisatööd. Vähemalt loome algstaadiumis on liiga teadlik süvenemine suureks takistuseks ning muudab terve protsessi ebameeldivamaks ja ka tulemus kipub tulema igavam. Kindlast ei soovi ma loomingu teadliku struktuuri paigutamist, kuid on selge, et see peab jääma toetavaks osaks ning vaid siis, kui mul on seda tööpoolest vaja.

SUMMARY

Music born of the introspection of writing music and its visual presentation in the design of a vinyl record

It is clear that music has played a very important role in people's daily lives throughout history. The theoretical part of the dissertation pointed out what sound is in the physical sense and how sound is formed. How and when music was first created is very puzzling, as there are few clues left, but the general opinion is that music and dance were formed at the same time as speech.

Modern music theory was based on the mathematical setting of notes, which found out which sounds seem most pleasing. It was possible to write down and teach songs thanks to the invention of the sheet music, and some time later the discovery of recording technology also increased the spread of music.

Thanks to music theory and sheet music, a certain musical structure began to emerge, how to create sound works and what different parts should be observed. The music structure allows the listener to recognize the music and make it easier to follow.

Music is one of the largest entertainment industries and the most versatile, with countless different styles. Although entertainment is a main use of music, it is also used as a form of therapy and has historically been an indispensable tool for shamans to communicate with the spirits.

The aim of my thesis was to study what and how influences the writing of music and whether musical creation is born only of introspection or whether it needs consciously directed and also theoretical knowledge.

Writing music gets its input from external factors and the emotions they evoke. Emotions, however, are inner forces that give the intuition the material to create music. Creativity is

one of the ways in which emotions come to life, which in my case gets stronger from negative emotions. But introspection gives birth to the beginnings of music, ideas that need conscious work to mature their form. Theoretical knowledge helps to guide and make the work easier.

In short, music is born of introspection, but it requires external factors, and in order for the song not to be incomplete in nature, it also needs a kind of conscious, knowledge-based work. It is possible to create very spontaneous and also consciously planned stories, but both directions have their weaknesses and strengths.

The visual part conveys the same conflict, and both sides of the design represent different sides of the conflict.

Watching the creation of my own music, I can say that I am better off with a more spontaneous, introspection-driven creation that does not require too much conscious work. At least in the early stages of creation, being too conscious is a major obstacle and makes the whole process more unpleasant, and the result tends to be more boring.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Anderson, G. H. (1983) Pythagoras and the Origin of Music Theory. USA: Indiana University Press.
- Barret. L.F. (2013) How emotions are made, The secret life of the brain. UK: Ltd, Croydon.
- Benett, J. (2017) How Was Musical Notation Invented? A Brief History. [<https://www.wqxr.org/story/how-was-musical-notation-invented-brief-history/>] (02.05.2022).
- Camila. (2021) Evolution Of Music: A Brief History Of Music Through The Ages. [https://musicaroo.com/evolution-of-music-history/#The_First_Note_How_Did_Music_Begin]. (21.05.2022).
- Cialdini, R. (2020). Influence : The Psychology of Persuasion. New York: HarperCollins.
- Classicfm. (2018) How did music notation actually begin? [<https://www.classicfm.com/discover-music/how-music-notation-began/>] (28.04.2022).
- Exposed Magazine. (2020) How Music Is Used In The Entertainment Industry [<https://www.exposedmagazine.co.uk/features/how-music-is-used-in-the-entertainment-industry/>] (18.05.2022).
- Farrant. D. (2022) What Are Dynamics In Music? A Complete Guide. [<https://hellomusictheory.com/learn/dynamics/>] (20.05.2022).
- Findeisen, F. (2015) The Addiction Formula. Holland: Albino Publishing.
- Friehs, J. T. (2022) Vienna's new art-loving bourgeoisie [<https://www.habsburger.net/en/chapter/viennas-new-art-loving-bourgeoisie>] (17.05.2022).
- Groussard, M., Chan, T., Coppalle, R., Platel, H. (2019). Preservation of musical memory throughout the progression of Alzheimer's Disease? Toward a reconciliation of theoretical, clinical and neuroimaging evidences. [<https://www.hal.inserm.fr/inserm-02094132/document>]. (20.05.2022).
- Harari. Y. N. (2015) Sapiens : A Brief History of Humankind. London: Vintage Publishing.

- Huron. D. (2001) Is Music an Evolutionary Adaptation? [https://www.researchgate.net/publication/227528163_Is_Music_an_Evolutionary_Adaptation] (19.05.2022).
- Kalmer, K. (2017) Muusika teke ja olemus. [<https://sites.google.com/tg.edu.ee/muusikaajalugu/1-muusika-teke-ja-olemus/1-1-muusika-v%C3%A4ljendusvahendid>] (05.05.2022).
- Kemp. J. A. (1966) Professional Musicians in Ancient Greece. [<https://www.jstor.org/stable/642604?readnow=1&refreqid=excelsior%3A9506076b012d33ca6f20f96acbb219ed&seq=4>].
- Masterclass. (2021) Songwriting 101: Learn Common Song Structures [<https://www.masterclass.com/articles/songwriting-101-learn-common-song-structures#what-makes-a-song>] (02.05.2022).
- Middleton, C. (2006) Digimusika ja helistik. Šveits: RotoVision SA.
- MixButton. Music Note To Frequency Chart. [<https://mixbutton.com/mixing-articles/music-note-to-frequency-chart/>] (08.05.2022).
- Montagu. J. (2017) How Music and Instruments Began: A Brief Overview of the Origin and Entire Development of Music, from Its Earliest Stages. [<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fsoc.2017.00008/full#h4>] (20.05.2022).
- Morabito. M. (2022) Early Church Music 1600s-1796. [<https://www.rindgechurch.org/wbw--9-early-church-music.html>] (22.05.2022).
- Peterson. J. B. (2021) Beyond Order, 12 more rules for life. USA: Penguin Random House.
- Sagegoddess. (2016) The Importance of Shamanic Music for Journeying [<https://www.sagegoddess.com/goddess-guide/importance-shamanic-music-journeying/>] (19.05.2022).
- Schäfer. T., Sedlmeier. P., Städtler. C., Huron. H. (2013) The psychological functions of music listening.
- Schärfer. T., Tipandjan. A., Sedlmeier. P. (2012) How Music Is Used In The Entertainment Industry [<https://www.exposedmagazine.co.uk/features/how-music-is-used-in-the-entertainment-industry/>] (19.05.2022).
- Sesamori, T. (1997) Therapeutic Rituals Performed by Itako (Japanese Blind Female Shamans). Saksamaa: VWB – Verlag für Wissenschaft und Bildung.

Thaut. M. H. (2010) *Neurologic Music Therapy in Cognitive Rehabilitation*. California: University of California Press.

Thomas, D. (2020) Music is everywhere – Different forms of music in our modern world [<https://interlude.hk/music-is-everywhere-different-forms-of-music-in-our-modern-world/>].

Thompson. M. (2006) *Human Brands: Investigating Antecedents to Consumers' Strong Attachments to Celebrities*. Los Angeles: Sage Publications, Inc.

Wendowski, A. (2020) Why Music is The Best Form of Entertainment [<https://musicmayhemmagazine.com/why-music-is-the-best-form-of-entertainment/>] (18.05.2022).

LISA 1. VINÜÜLPLAADI KUJUNDUS

